

Jak uszyłam się w czasie okupacji niemieckiej
wybuch wojny we wrześniu uniemożliwił nam powrót
do szkół. Po wkroczeniu wojsk nieprzyjacielskich zostały
one wprowadzone do otwarte lecz jak inaczej były prowadzone
lekcje. Okupant przystąpił do germanizowania młodzieży
wprowadzając do szkół język niemiecki, którego uczyło
się z wielką niechęcią. Karanka taka nie trwała jednak
długo. Już po upływie dwóch tygodni zamknięto wyższe
uczelnie oraz szkoły średnie i powszechne na terenie
zwanym Przeszka niemiecka. W obawie, że każde dziecko
mimo niedostępności mu nauki w szkole może
uczyć się prywatnie u swoich dawnych nauczycieli, wy-
wieziono ich i skoncentrowano w lagrach. W skutek takich
wypadków smutne i ciężkie chwile nastąpiły dla polskiego
dziecka.

Miałam wówczas jedenaście lat, gdy dla mnie
nadszedł ten ciężki okres wojny. Ze szkoły, do której uczęsz-
czałam w Brześciu - Kujawskim, wywieziono personel nauczy-
cielstwa tegoż samego roku, w listopadzie, pozbawiając
nas przez to nauki. Mijały dni i miesiące, a wolności nie
odszukiwaliśmy. Przeszedł rok 1840. Trzeba było pomyśleć
o nauce, gdyż nie było mowy o zakończeniu wojny w tym
roku. Z tego powodu były dość duże trudności. Nie było
bowiem odpowiedniej siły, która mogłaby przerobić ze mnie
piąty oddział. Jednak kwestia mego nauczania została
rozwiązana, ponieważ przyjechał do nas mój wujek -
nauczyciel szkoły powszechnej, który na skutek takiej
sytuacji musiał się utrzymywać. Pomimo wielu przeszkód
rozpocząłem naukę. Komunikowałem z podopiecznymi wysła-

104
102

nych przed wybuchem wojny przez szkoły III stopnia. Lekcje odbywały się w małym pokoiku przy zamkniętych drzwiach, co było koniecznym ze względu na bezustanne chodzenie zandarmów po wszystkich podwórkach. W ciągu kilku miesięcy przerobiłam kurs piątego oddziału. Wadziła sama, która nie przyniosła żadnej, komunistycznej dla nas zmiany w stosunkach politycznych. Przeciwnie, okupant zaczął wstracać coraz większą uwagę na codzienne życie Polaków. Tymczasem koniec wojny nie zbliżał się. Odkryłamszy odcisnęła kuzyna kompet książek na 6 oddział, zabrałam się ponownie do pracy. Do uprawiania nauki musiałam jednak nauki przerwać, gdyż Wujek zapracował na zdrowiu i musiał opuścić nasze mieszkanko. Wie chęć przerwać nauki chodziłam na lekcje w drugi dzień do mieszkanka wujka. Droga choć nie była daleka, była niebezpieczna. Trzeba się było stree policyi niemieckiej, która śledziła nie tylko starszych, ale i nas, młodszych. Wszędzie szkolne musiałam nosić pod płaszczem, by nikt nie zauważył. Wzrostem i aparaturą i aresztowanie nie stwarzały atmosfery dogodnej do nauki i często uniemożliwiały ją. Jesienią ukończyłam szósty oddział. Do ukończenia jego amuzono mnie do pracy Chwilowo przerwałam naukę. Jednak rozumiłam przecież czym jest nauka więc gdy dostałam książki do kl. I mimo pracy zaczęłam się uczyć. W końcu jednak ukończyłam aresztowanie wujek mój amuzony być uciec do Generalnej Guberni. Do jego wyjścia nie mogłam się uczyć. Tak zakończył się okres mojej nauki w

czasie okupacji niemieckiej. Teraz jestem szczęśliwa, że
mogę się uczyć w polskiej szkole razem z kolegami.

II Państw. Liceum i Gimn.
im. M. Kopernika
we Wrocławiu
Woj. Powiatu

105
~~123~~